

Nº 1

BERIG

Mayo 1995

REVISTA DEL ESPELEO CLUB CASTELLO

Publicación del
Espeleo Club Castelló
Nº 1
Mayo 1995

Edita:

Espeleo Club Castelló
Apdo. 164
12080 CASTELLÓ

CONSEJO DE REDACCIÓN

D. Aragón
J. Arenós
L. M. Cabo
P. Escorihuela
J. Ramos
M. Segarra
A. Serrano

COLABORACIONES

J. L. Viciano
J. Albesa

Imprime:

Gráficas Cremor
C/ Villafamés, 5- Bajo
Tel. 20 04 08
Castellón

TIRADA

500 Ejemplares

Depósito Legal:
CS - 133 - 1995

Presentación de la Revista	2
Diez años de historia	3
Cueva de los Judíos y alrededores (Torrechiva)	5
La Cova Santa (Sierra Engarcerán)...	11
L'Avenc Màxim (Artana)	16
Relación de Topografías y trabajos rea- lizados por el Espeleo Club Castelló	20
Nuevos datos para la caracterización malacológica del karst de la Sierra Espadán.....	30
La propiedad de las cosas encontra- das.....	37
Cavidades artificiales: Mina de la Botalaria (Borriol)	39
Espeleoviajes. Yucatán	43
La seguridad en la espeleología	45
Pasatiempos	47
Noticiario E.C.C.	48
Ofertas, Demandas, Avisos	48

RESUM. Treballat sobre el comportament climàtic d'una cavitat modesta, però amb unes impressionants possibilitats si es treballa en la seua desobstrucció o es prospecciona a fons la comarca per a localitzar la boca alta, probablement més penetrable, que delaten els seus corrents d'aire.

RESUMEN. Se trata de un trabajo sobre el comportamiento climático de una cavidad modesta, pero con unas grandes posibilidades si se trabaja en su desobstrucción o se prospecciona a fondo la zona para localizar la boca alta, probablemente más penetrable, que delatan sus corrientes de aire.

INTRODUCCIÓ I HISTORIAL

La Serra Creu, a Artana, és una zona muntanyosa on abunden les cavitats, d'origen tectònic quasi totes. Des del 22 de febrer de 1959, quan vam explorar algunes de les fractures del cim i un avenc petit, les visites hi havien sovintejat.

El dia 11 de juliol de 1965 després de fer treballs en les cavitats de la solana, transponem el llogar de la serra i descendim vessat avant, a trossos per senderols mig perduts i altres camins a través. Ho fem per ací ja que hem canviat d'idea i, en compte de tornar per la Vilavella, prendrem l'autobús a Onda. Prompte ens adonem d'una depressió del terreny quasi coberta de maleses. En acostar-nos ens va rebre un corrent fresc que no esperàvem. Aquest aire fred eixia d'una boca mig amagada per la vegetació, per la qual s'accedia a un avenc. Sense dificultat el vam recórrer tot fins a un punt on l'estretor de les parets no permetia el pas. D'ací i de dos llocs més eixia el vent fred i fort, que apagava el llum dels carburers. Per l'estreta fractura tiràrem pedres, el soroll de les quals es perdia en la profunditat. Allò pareixia important; relloge en mà vam comprovar que el soroll es sentia 27 segons i es perdia. Vam deixar la cavitat entusiasmats i amb ganes de tornar prompte.

Això fou el 3 i 4 d'agost de 1965, després d'un recorregut fructífer per cavitats d'Aín, Artana i Eslida. En la Serra Creu comprovàrem, pels corrents d'aire, la relació entre l'avenc localitzat i un vell conegut, que teníem fixat com "de la Caseta", què s'obre a quasi un quilòmetre, sobre la mateixa fractura.

En aquesta eixida vam aclarir que la cavitat no era coneguda amb ningun nom, per creure que no tenia importància. Es va intentar el sondatge de la vertical però el contrapès s'aturava als 20 metres, segurament per algun graó que talla la caiguda.

El dia 12 de setembre de 1965 tornem novament a la zona. Es topografia tota la part penetrable del que, en part per qui primer es va adonar de la depressió i en part per les seues característiques, coneixem en el grup per l' "Avenc Màxim". Part del personal explorava l'altra cavitat, a cosa d'un quilòmetre, fins arribar a uns 40 metres de profunditat; ací el problema també és l'estretor de la fractura.

Les successives visites, en 6 de març de 1966, 25 de març de 1967, 29 d'octubre de 1972 i 27 d'abril de 1980, són per a prendre dades sobre temperatura i seguir el seu comportament que, segons la temperatura externa, llança aire fred o n'absorbeix; totes les dades confirmen que l'avenc és la boca avallera d'un sistema de cavitats de termocirculació en tub de vent.

El primer intent de desobstrucció és en 13 de juliol de 1980. Es torna en 12 de setembre de 1982 i la marxa dels treballs fa pensar que el pas de l'estretament és possible, però s'ha de deixar sense passar. Un nou intent es fa els dies 7 i 8 de juliol de 1984, però tampoc es pot passar.

En 18 de novembre de 1994 fem una visita amb la gent d'Institut "Penyagolosa". La zona ara està molt coberta de maleses i l'avenc passa desapercebut. Hi ha intents de forçar l'estretament, però no es pot. Es veu que han fet nous intents de desobstrucció per la part oriental.

Tornem en 2 de gener de 1995, per aprendre dades termomètriques i higromètriques.

Ara caldria intentar-ho novament o localitzar la boca alta, sempre més penetrable. La cavitat s'ho mereix per profunditat i per recorregut.

DADES DE LA CAVITAT

TRANSCRIPCIÓ DE LES NOTES PRESES EN CADA VISITA

11 de juliol de 1965

Corrent fortíssim, molt fred.

4 d'agost de 1965

Corrent més lleuger que el dia què el vam descobrir.

12 de setembre de 1965

El corrent d'aire és més lleuger que en les dues visites anteriors. La diferència és prou acusada i l'aire ja no és tan fred. El corrent és intermitent, aturant-se del tot, al contrari de les altres vegades, que era seguit, encara que amb abaixons en la seua violència. Açò és igual en l'"Avenc de la Caseta", però el "Màxim", a l'estar més avall té un corrent més potent. Una visita als dos, quan la temperatura externa siga molt més baixa, permetrà traure més coses en clar. La diferència entre temperatura exterior i interior no era tan poca com per a justificar aqueixa disminució del corrent, pròxima a l'equilibri, pot ser l'explicació estiga en la boca o boques superiors, molt més altes del que nos suposen i, per tant, amb una temperatura interior semblant a la superficial. Així com en les primeres visites sols acostat-te ja es notava el corrent i la gelor, ara vaig penetrar un poc sense notar res.

6 de març de 1966

Corrent cap endins prou seguit, però amb intermitències de intensitat.

25 de març de 1967

Fa bon dia, però més, bé fred. L'avenc engoleix aire, però sense violència.

29 d'octubre de 1972

Dia de bon temps. Fa sol i bon estar, però l'avenc està inactiu. No es nota gens de corrent; tot quiet, sense entrar ni eixir aire.

27 d'abril de 1980

El dia és ras però relativament fred. Açò pel matí. L'aire penetra lleugerament en la cavitat. De vesprada el dia s'enterboleix i plou un poc. L'aire està quiet i ni penetra ni ix.

12 de setembre de 1982

Dia de calor, enterbolinat, amb núvols solts. L'avenc bufa.

7 de juliol de 1984

Bona vesprada. De l'avenc ix aire de forma notable.

8 de juliol de 1984

Bon dia, calorós. L'avenc bufa fort.

18 de novembre de 1994

Vesprada tranquil·la; quasi ras. Lleugers corrents, generalment ascendents, amb intermitències.

2 de gener de 1995

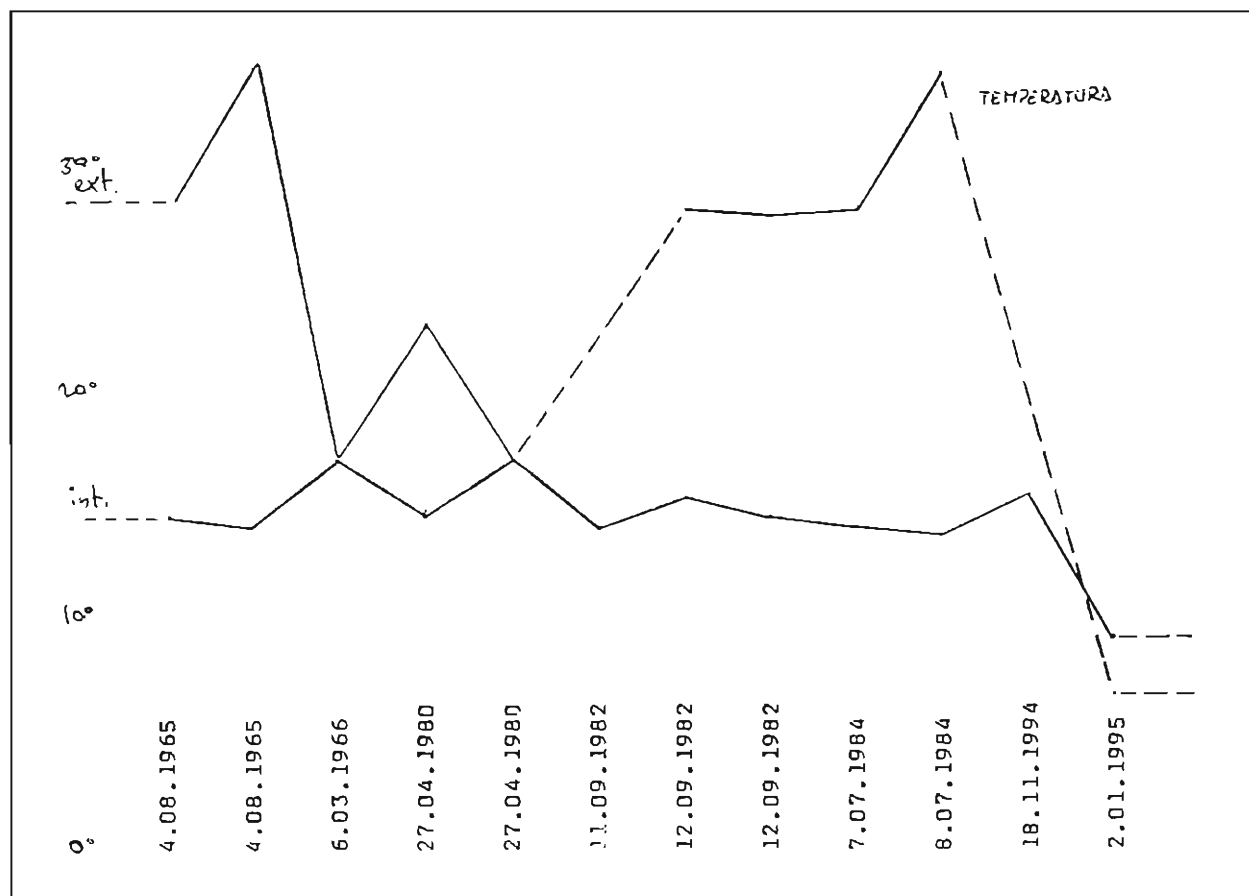
Dia ras, de bon sol, ventós. L'aire penetra amb alguna violència, seguit.

DADES TERMOMÈTRIQUES

Data	Exterior	Interior
4.VIII.1965 9 h. 11'30 h.	28'5° 34'5°	10,30 h. 11 14'5° 14°
6.III.1966 12'15	17°	12'30 17°
27.IV.1980 11'05 17'20	23° 17°	10'25 11 17'15 15'5° 14'5° 17°
11.IX.1982		12 14°
12.IX.1982 13'15 16	28° 27'75°	13'30 16'15 15'25° 14'5°
7.VII.1984 18'30	28°	18'15 14°
8.VII.1984 13'30	34°	13'15 15'75°
18.XI.1994		18'30 13'5°
2.I.1995 10'10	6'5°	10'30 9°

DADES HIGROMÈTRIQUES

Data	Exterior	Interior
27.IV.1980	23° 48% h.r.	14'5° 72%
12.IX.1982	28° 51%	15'5° 94%
07.VII.1984	28° 57%	14° 94%
08.VII.1984	34° 43%	13'75° 94%
18.IX.1994		15'5° 89%
02.I.1995	6'5° 41%	9° 30%

DADESSONDATGES

11 de juliol de 1965 17 “, 22 “ i 27 “

12 de setembre de 1965 24 “

27 d'abril de 1980 18 “

18 de novembre de 1994 6 “

COMENTARIS

Com es veu per totes les dades replegades, l'avenc és la boca avallera d'un sistema de cavitats amb circulació en tub de vent; el comportament de l'altra cavitat, sobre la mateixa fractura i un poc més alta, també és el de boca baixa. A banda d'intentar una desobstrucció, ara que hi ha mitjos per a trencar les formacions que estreixen les parets sense provocar obstruccions més avall, es podria intentar la localització de la boca alta, sempre més penetrable per ser on es produeixen condensacions i, per tant, corrosions per ser la boca calenta del sistema. En la zona es coneix alguna cavitat que podria tindre que veure amb ella, com són un avenc a la Penya Roia i un forat bufador proper al Corral Nou. A més d'intentar desobstruir o prospeccionar, es podria fer la prova de localitzar-la per mig de boira artificial; fer-ne en el “Màxim” en hivern un dia ben fred, quan la cavitat absorbeix aire, i vigilar la superfície, sobre tot les parts més altes que la boca avallera, per localitzar els punts d'eixida dels fums. Així es podria situar amb certa facilitat la boca o boques altes que fan que el comportament de l'avenc siga aquest.

No cal insistir més sobre la importància d'aquest sistema de cavitats, ja que a més d'una bona vertical, si fem cas dels sondatges amb pedres, el recorregut pot ser quilomètric; de moment l'altra boca ja està a cosa d'un quilòmetre i per a trobar muntanyes on buscar la boca alta caldrà allunyar-se prou de la zona.

BIBLIOGRAFIA

ERASO, Adolfo “Notas para una conferencia sobre microclimática” en Cuadernos Valencianos de Espeleología, I, 53-76. Valencia, 1961

TROMBE, Félix Traité de Spéléologie. Ed. Payote. Paris, 1952

TROMBE, Félix Las aguas subterráneas, Salvat Ed. Barcelona, 1956

VICIANO “Exploració subterrània”, a Mediterráneo 4ª Castellón 22 de Julio de 1965

VICIANO “Exploració subterrània”, a Mediterráneo 4ª Castellón 4 de septiembre de 1965

VICIANO “Algunes dades espeleometeorològiques” en L'Estel 4 Juny 1966

VICIANO, J.L.L. Informe sobre la climàtica de la Cova de Dalt del Tossal de la Font. Febrer de 1983. Mecanografiat.